

ความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น
ระยะเข้าสู่วิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
Teaching ability of the Teacher for Local Development Project on
Induction period Under the Ubon Ratchathani Primary Educational
Service Area Office 3

ปริญา ปริพุด^{1*} รัตนะ ปัญญาภา² จันทรุ่ง สันตมาศ³
ประภัสสร พลสินธ์⁴ พืรกฤต เครือลุนทีระยุทธิ์⁵ ศิริวรรณ จันทรแจ้ง⁶
Pariya Pariput¹ Rattana Panyapa² Janroong Santramas³
Prapatsorn Polsin⁴ Phirakit Kruallunteerayut⁵ Siriwan Janjang⁶

^{1,2,6}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University

^{3,4,5}สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3

* Corresponding author email: pariya.p@ubru.ac.th

(Received: 12 January 2024, Revised: 8 March 2024, Accepted: 14 March 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นฯ รุ่นบรรจุปี 2565 จำนวน 7 คน ซึ่งบรรจุในเขตพื้นที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่กลุ่มผู้วิจัยเป็นทีมนิเทศ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินความสามารถในการสอนของครูตามโครงการฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แผนการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน และแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในขณะเปิดชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยครูมีความสามารถมากที่สุดในด้านการบูรณาการ CBL และมีความสามารถน้อยที่สุดในด้านการบูรณาการ CLIL ซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาครูต่อไป

คำสำคัญ: ความสามารถในการสอนของครู; โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น; ระยะเข้าสู่วิชาชีพ

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the teaching ability of the teacher for local development project on Induction period under the Ubon Ratchathani primary educational service area office 3. The target group were 7 teachers according to the project to produce teachers for local development, batch 2022 whom work in school of the Educational Service Area Office where the research group was a supervision team. The instrument used in the research was a teacher teaching ability assessment form. It is a 5-level rating scale. Each teacher's learning management plan. and a form to record the observation of teachers' teaching behavior while the open class activity. Analyze both quantitative and qualitative data. Statistics used in research include mean, standard deviation, and content analysis. The results of the research found that the teaching ability of the teacher for local development project- Induction period under the Ubon Ratchathani primary educational service area office 3, overall was at a very good level. Teachers are most ability of integrating CBL. Teachers are least ability in integrating CLIL. This is useful information for planning further teacher development.

Keywords: teaching ability of teachers; teacher for local development project; Induction period

บทนำ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2559 โดยโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกคนดี คนเก่ง เข้ามาศึกษาวิชาชีพรู ในสถาบันฝ่ายผลิตที่มีคุณภาพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้รับราชการครูในภูมิภาคของตนเอง และกำหนดเป้าหมายดำเนินการระหว่าง ปี พ.ศ. 2559 - 2570 เพื่อส่งมอบครูใหม่ที่มีคุณภาพให้แก่องค์กรผู้ใช้ ครู จำนวน 47,390 คน โครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นการลงทุนจากทางภาครัฐ ที่มุ่งหวังว่า โครงการดังกล่าวจะเป็นโครงการนำร่องในการปฏิรูประบบการผลิตครู ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูป การศึกษา เพื่อสร้างครูคุณภาพสูง ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของ เด็กไทยให้ได้มาตรฐานสากล โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ คะแนนผลสอบ O-NET และ PISA ที่เพิ่มขึ้น มีทักษะที่ จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 และรองรับประเทศไทย 4.0 จึงมีความคาดหวังว่าครู เหล่านี้จะเป็นผู้นำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษาของประเทศที่จะเห็นผลได้อย่างชัดเจน ในการนี้มี คณะทำงานโดยมีคณะกรรมการอุดมศึกษาร่วมกับคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์ของ สถาบันอุดมศึกษา ร่วมกันร่างหลักสูตรพัฒนาครูท้องถิ่นเพื่อให้ได้ครูท้องถิ่นที่มีคุณภาพในระดับสูงที่สามารถเปลี่ยนแปลงวิธีการ เรียนรู้ของผู้เรียนที่เชื่อมโยงสู่บริบทในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์กับ ชุมชน คุณลักษณะหลักที่บ่งชี้ความ มีคุณภาพสูงของครูคือนักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนได้ และสามารถจัดการเรียนรู้โดย การบูรณาการภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนรู้สาระวิชา และสามารถจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่ชุมชนเพื่อปูพื้นฐานสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนตลอดจนการ สร้างเครือข่ายพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งและยั่งยืนใน อนาคต สถาบันฝ่ายผลิตครูในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างได้แก่ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น มหาวิทยาลัยวงษ์ ชวลิตกุล สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม มหาวิทยาลัย ราชภัฏบุรีรัมย์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม ได้ร่วมกันออกแบบหลักสูตร พัฒนาครูเพื่อ พัฒนาท้องถิ่นระยะเข้าสู่วิชาชีพตามแผนการดำเนินงานพัฒนาครูระยะยาว (Business Plan) โครงการ พัฒนาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นระยะการเข้าสู่วิชาชีพ (Induction Period) ระยะ 10 ปี ที่สถาบันผลิตครูในเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้ร่วมกันจัดทำตามกรอบสกอ. ด้านที่ 1 ด้านคุณลักษณะ (Core Attributes) และด้านที่ 2 ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Engagement) และกรอบสมรรถนะครูอาเซียน ปี 2017 (Southeast Asia Teachers Competency Framework) สมรรถนะที่ 1 รู้และเข้าใจในสิ่งที่สอน (Know and understand what I teach) สมรรถนะย่อย 1.1 ขยาย ความรู้สู่การสอน (Deepen and broaden my knowledge of what I teach) สมรรถนะที่ 2 ช่วยเหลือ ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ (Helps my students learn) สมรรถนะย่อย 2.2 ใช้กลวิธีการสอนและการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ (Use the most effective teaching and learning strategy) สมรรถนะที่ 3 ร่วมมือกับ ชุมชน (Engage the community) และสมรรถนะย่อย 3.1 ร่วมงานกับผู้ปกครองและชุมชนที่ให้การ สนับสนุนการเรียนรู้ (Partner with parents and caregivers) เพื่อให้บรรลุตามผลตามทิศทางที่กำหนดไว้สถาบันผู้ผลิตฯ จึงได้ร่วมกันจัดทำหลักสูตรชื่อ “หลักสูตร พัฒนาความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการภาษาอังกฤษเพื่อการ จัดการเรียนรู้สาระ วิชา (Content and Language Integrated Learning-CLIL) การเรียนรู้การบูรณา การระหว่างความรู้ด้านเทคโนโลยี ความรู้ด้านการสอน และความรู้ด้านเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge - TPACK) ที่เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มี ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) และการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning)” โดยมีความคาดหวัง ดังนี้ (1) ในการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การเรียนการสอน จะใช้กิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการระหว่างความรู้ด้านเทคโนโลยีความรู้ด้านการ สอนและความรู้ด้านเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge-TPACK) (2) ใน การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อ จัดการเรียนรู้สาระวิชา จะใช้แนวการเรียนรู้ที่บูรณา การเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning-CLIL) โดยทั้งข้อ 1 และข้อ 2 เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มี ชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) และการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหาสารคาม, 2560)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ในฐานะเครือข่ายของสถาบันการผลิตครูตาม โครงการฯ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จึงได้ดำเนินงานพัฒนาครูตามโครงการฯ อย่าง

ต่อเนื่องตั้งแต่ ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน โดยในปี 2566 คณะทำงานได้มีการปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกสังกัดในเขตจังหวัดอุบลราชธานี และอำนาจเจริญ ดังนั้น ทีมวิจัยในฐานะคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลลัพธ์ของโครงการเพื่อพัฒนาต่อยอดเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบประเมินความสามารถในการสอนของครูตามโครงการฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง ซึ่งเป็นแบบประเมินตามคู่มือการดำเนินงานหลักสูตรการพัฒนาครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หน้า 17-18 ซึ่งพัฒนาโดยแม่ข่ายคือ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และใช้ในการประเมินผลมาตั้งแต่ปี 2560 จนถึงปัจจุบัน โดยจำแนกความสามารถในการสอนของครูแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ความสามารถด้านเนื้อหา หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาตามสาระในหลักสูตร และสาระสำคัญที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

ด้านที่ 2 ความสามารถในการบูรณาการ TPACK หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และประสบการณ์ที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการระหว่างความรู้ด้านเทคโนโลยีความรู้ด้านการสอนและความรู้ด้านเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge-TPACK)

ด้านที่ 3 ความสามารถในการบูรณาการ CLIL หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และประสบการณ์ที่ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อจัดการเรียนรู้สาระวิชา โดยใช้แนวการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning-CLIL)

ด้านที่ 4 ความสามารถในการบูรณาการ CBL หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และประสบการณ์ที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนหรือใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่มีชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning)

ด้านที่ 5 ความสามารถในการบูรณาการ PBL หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และประสบการณ์ที่เน้นการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning)

2. แผนการจัดการเรียนรู้ของครูแต่ละคน เป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ TPACK+CLIL+CBL+PBL ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ครูได้ออกแบบในการอบรมเชิงปฏิบัติการตามโครงการ จำนวน 3 วงรอบ และได้รับการวิพากษ์จากทีมนิเทศก์ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพแล้ว

3. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู เป็นแบบบันทึกปลายเปิดท้ายแบบประเมินตามโครงการฯ สำหรับทีมนิเทศบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูในขณะเปิดชั้นเรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ประกอบด้วย ครูในโครงการเป็น Model Teacher ครูในโครงการหรือครูในโรงเรียนเป็น Buddy Teacher ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็น Admin ศิษยานุศิษย์เป็น Mentor และอาจารย์มหาวิทยาลัยเป็น Expert

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมทีมวิจัยและคณะครูเพื่อชี้แจงและวางแผน กำหนดเป้าหมายและปฏิทินการเปิดชั้นเรียน

2. ดำเนินการเปิดชั้นเรียนตามปฏิทินที่กำหนด ณ ห้องเรียนของโรงเรียนที่ครูสังกัด ดังนี้

2.1 ทีมนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ร่วมกันที่ห้องประชุม เพื่อรับฟังการเล่าแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดเป้าหมายในการสังเกตชั้นเรียน

2.2 ครู Model Teacher ดำเนินการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางแผนไว้

2.3 ทีมนิเทศ ผู้บริหาร ครู Buddy ร่วมสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและประเมินความสามารถในการสอนตามแบบประเมิน แล้วบันทึกผลลงในแบบบันทึก

2.4 ทีมนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ร่วมกันที่ห้องประชุมอีกครั้ง เพื่อสะท้อนผลเปิดชั้นเรียนในประเด็น 3 ส (สิ่งที่ครูทำได้ดี-สถานการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจ-ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขครั้งต่อไป)

3. เมื่อดำเนินการเปิดชั้นเรียนและประเมินครูครบทุกคนแล้ว ทีมวิจัยได้นำผลคะแนนประเมินมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยนำคะแนนของทีมนิเทศแต่ละคนมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนของครูแต่ละคนจำแนกเป็นโดยรวมและรายด้าน และบันทึกลงในตารางนำเสนอแล้วแปลผล ดังนี้

ระดับคุณภาพ

5 หมายถึง คุณภาพในระดับดีเยี่ยม

4 หมายถึง คุณภาพในระดับดีมาก

3 หมายถึง คุณภาพในระดับดี

2 หมายถึง คุณภาพในระดับพอใช้

1 หมายถึง คุณภาพในระดับปรับปรุง

การแปลผล (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลความว่า คุณภาพในระดับดีเยี่ยม

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความว่า คุณภาพในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความว่า คุณภาพในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความว่า คุณภาพในระดับพอใช้

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความว่า คุณภาพในระดับปรับปรุง

สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ ทีมวิจัยได้นำแบบบันทึกมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และร่วมกันสะท้อนผลการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูเพื่อสรุปประเด็นสำคัญ แล้วนำไปเขียนรายงานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

ผลการประเมินความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ รุ่นบรรจุปี 2565 จำนวน 7 คน จากทีมนิเทศ ปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ รุ่นบรรจุปี 2565

ด้าน	รายการประเมิน	<u>X</u>	S.D.	การแปลผล
1	ความสามารถด้านเนื้อหา	3.81	0.71	ดีมาก
2	ความสามารถในการบูรณาการ TPACK	4.05	0.70	ดีมาก
3	ความสามารถในการบูรณาการ CLIL	3.43	0.55	ดี
4	ความสามารถในการบูรณาการ CBL	4.12	0.63	ดีมาก
5	ความสามารถในการบูรณาการ PBL	3.95	0.70	ดีมาก
	โดยรวม	3.87	0.70	ดีมาก

จากตาราง จะเห็นว่า ความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 โดยครูมีความสามารถมาก

ที่สุดในด้านการบูรณาการ CBL ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63 รองลงมา คือด้านความสามารถในการบูรณาการ TPACK ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 ด้านความสามารถในการบูรณาการ PBL ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 ด้านความสามารถด้านเนื้อหา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และ มีความสามารถน้อยที่สุดในด้านการบูรณาการ CLIL อยู่ในระดับดี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55

เมื่อพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครู สามารถจำแนก ประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ความสามารถด้านเนื้อหา ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาตามสาระในหลักสูตร และสาระสำคัญที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครู สามารถออกแบบหน่วยและจัดการเรียนรู้โดยใช้เนื้อหาตามสาระการเรียนรู้ในหลักสูตรของแต่ละกลุ่ม สาระการเรียนรู้ ได้แก่ เทควันโดน้อยร้อยลีลา สอนการเตะในกีฬาเทควันโด Amazing Animal สอน การใช้คำศัพท์และบทสนทนาภาษาอังกฤษเพื่อบอกข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ต่าง ๆ ในชุมชนท้องถิ่น ศาสน สถานสำราญใจ สอนเรื่องเซตพุททาวาสและสังฆาวาสในวัดประจำหมู่บ้าน มหัศจรรย์ไม้กวาด Zero waste สอนจากส่วนประกอบต่าง ๆ ของพืช และดอกหญ้า ดอกแซมที่นำมาทำไม้กวาด มอง เศรษฐศาสตร์ผ่านบทบาทผู้ผลิตและผู้บริโภค สอนการซื้อและขายสินค้าในชุมชนวัสดุท้องถิ่นนำรู้ สอน สมบัติของวัสดุเพื่อนำมาประดิษฐ์ ตลาดนัดแผนภูมิ สอนการเขียนแผนภูมิแท่ง

ด้านที่ 2 ความสามารถในการบูรณาการ TPACK ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และ ประสบการณ์ที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการระหว่าง ความรู้ด้านเทคโนโลยีความรู้ด้านการสอนและความรู้ด้านเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge-TPACK) พบว่า ครูทุกคนสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ได้แก่ การ ใช้คลิปเพื่อนำเสนอสถานการณ์ปัญหาชวนคิด การใช้คลิปนำเสนอเนื้อหาสาระสำคัญ การใช้เกมเพื่อ กระตุ้นความสนใจและประเมินผลผู้เรียน การใช้แอปพลิเคชันในการสุ่มนำเสนอหรือจัดกลุ่ม การใช้ โปรแกรมนำเสนอเพื่อสรุปบทเรียน การใช้ Pedlet เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ การสืบค้นข้อมูลผ่าน อินเทอร์เน็ต

ด้านที่ 3 ความสามารถในการบูรณาการ CLIL ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และ ประสบการณ์ที่ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อจัดการเรียนรู้สาระวิชา โดยใช้แนวการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและ ภาษา (Content and Language Integrated Learning-CLIL) พบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้การนำเสนอ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน และมีการสอดแทรกบูรณาการภาษาอื่น เช่น การนับเลข เป็นภาษา เกาหลี ในการเตะเพื่อฝึกเทควันโด

ด้านที่ 4 ความสามารถในการบูรณาการ CBL ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และประสบการณ์ที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนหรือใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่มีชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) พบว่า ครูทุกคนสามารถออกแบบการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเรื่องใกล้ตัวเด็ก เน้นประสบการณ์ตรงที่พบเห็นได้ในท้องถิ่น ของดีในชุมชน ได้แก่ สัตว์เลี้ยงในชุมชน เช่น หมู วัว ไก่ กบ หนูนาค วัดในชุมชน อาชีพในชุมชน เช่นการทำไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดดอกเข็ม การล่องแพ นอกจากนี้ ยังมีการเชิญปราชญ์ชาวบ้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรสอนนักเรียนทำไม้กวาด หรือพานักเรียนไปเรียนรู้ในสถานที่จริง เช่น วัดในชุมชน เป็นต้น

ด้านที่ 5 ความสามารถในการบูรณาการ PBL ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ครูแสดงออกถึงความรู้และประสบการณ์ที่เน้นการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) พบว่า ครูส่วนใหญ่ออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เช่น การฝึกตะในกีฬาเทควันโด ซึ่งครูได้ให้นักเรียนได้สวมชุดฝึก เรียนรู้กติกา มารยาท ท่าทางและคำพูดที่ใช้ในการเล่น ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงทั้ง 3 วงรอบเพื่อให้เกิดชิ้นงานตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด เช่น วงรอบที่ 1 เรียนรู้ส่วนประกอบของพืชเพื่อนำมาวางแผนการทำไม้กวาด วงรอบที่ 2 เรียนรู้จากปราชญ์ในชุมชน และวงรอบที่ 3 การประดิษฐ์ไม้กวาดของตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ความสามารถในการสอนของครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยครูมีความสามารถมากที่สุดในด้านการบูรณาการ CBL และมีความสามารถน้อยที่สุดในด้านการบูรณาการ CLIL แสดงให้เห็นว่า กระบวนการพัฒนาครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ ประสบความสำเร็จและบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่า ครูที่เข้าร่วมโครงการนี้สามารถออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการ TPACK+CLIL+CBL+PBL เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2566) ทั้งนี้เนื่องจาก แนวคิดหลักในการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นการผสมผสานมาตรฐานและสมรรถนะครูทั้งด้านคุณลักษณะ (Core Attributes) และด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Engagement) และกรอบสมรรถนะครูอาเซียน ปี 2017 สมรรถนะที่ 1 รู้และเข้าใจในสิ่งที่สอน (Know and understand what I teach) สมรรถนะย่อย 1.1 ขยายความรู้สู่การสอน (Deepen and broaden my knowledge of what I teach) สมรรถนะที่ 2 ช่วยเหลือ ผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ (Helps my students learn) สมรรถนะย่อย 2.2 ใช้กลวิธีการสอนและการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ (Use the most effective teaching and learning strategy) สมรรถนะที่ 3 ร่วมมือกับ ชุมชน (Engage the community) และสมรรถนะย่อย 3.1 ร่วมงานกับผู้ปกครองและชุมชนที่ให้การ สนับสนุนการเรียนรู้ (Partner with

parents and caregivers) ตาม“หลักสูตรพัฒนาความสามารถของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการภาษาอังกฤษเพื่อการจัดการเรียนรู้สาระวิชา (Content and Language Integrated Learning-CLIL) การเรียนรู้การบูรณาการระหว่างความรู้ด้านเทคโนโลยี ความรู้ด้านการสอน และความรู้ด้านเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge - TPACK) ที่เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) และการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning)” โดยมีความคาดหวัง ดังนี้ (1) ในการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน จะใช้กิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการระหว่างความรู้ด้านเทคโนโลยีความรู้ด้านการสอนและความรู้ด้านเนื้อหา (Technological Pedagogical Content Knowledge-TPACK) (2) ในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อ จัดการเรียนรู้สาระวิชา จะใช้แนวการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหาและภาษา (Content and Language Integrated Learning-CLIL) ที่ เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีชุมชนเป็นฐาน (Community-based Learning) และการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-based Learning) (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2560) ซึ่งเป็นอัตลักษณ์สำคัญของครุ คีนถิ่น ดังเช่นประเด็นการเสวนาจากโครงการครุคีนถิ่น “Lessons Learn จากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล” ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้สรุปไว้ว่า ครุคีนถิ่น (Kru love home) คือ โครงการที่รับครูบรรจุในท้องถิ่นตัวเอง เพื่อป้องกันปัญหาการย้ายออกของครูต่างถิ่น จุดประสงค์หลักของโครงการ เพื่อคัดเลือก คนดี คนเก่งเข้ามาในวิชาชีพครู เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถบรรจุในภูมิลำเนาตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ลดปัญหาการโยกย้าย แก้ปัญหาการขาดแคลนครูในพื้นที่การศึกษา โครงการที่จะเน้นพื้นที่เป็นหลัก มุ่งให้สถาบันฝ่ายผลิตครูในพื้นที่ทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย ปรับบทบาทและวิธีการผลิตและพัฒนาครู เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา ร่วมกันยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ แสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในสถาบันฝ่ายผลิตครูด้วยกันเอง และหน่วยงานผู้ใช้ครูในท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิตและพัฒนาครูร่วมรับผิดชอบต่อผลผลิตของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการพัฒนาและติดตามเป็นพี่เลี้ยงให้กับครูเหล่านั้น โดยสมรรถนะของนิสิต นักศึกษาครูที่ได้รับทุนโครงการครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะ 2) ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 3) ด้านอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ (คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563) ดังนั้น เมื่อครูในโครงการได้รับการบรรจุแต่งตั้งในท้องถิ่นที่สังกัด ในระยะเข้าสู่วิชาชีพเป็นระยะเวลา 2 ปี จึงต้องดำเนินการตามพันธกิจที่ได้รับมอบหมายเพื่อพัฒนาตนเอง ดังเช่นผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่าง TPACK+CLIL+CBL+PBL ตามภูมิปัญญา “ยลยีนถิ่นเทียนธรรม งามล้ำวัฒนธรรมวิถี 231 ปี อุบลราชธานี สู่เชิงเมืองธรรม (นิติธร เถาว์รินทร์ และคณะ, 2566) และพัฒนาต่อยอดสู่การพัฒนาในวิชาชีพ ดังเช่นผลงานวิทยานิพนธ์ของศิรินันท์ พงษ์แสนพันธ์ (2564) เรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการ

เรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานชุมชน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง โลกและทรัพยากรธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่นด้วย

นอกจากนี้ ยังพบประเด็นในกระบวนการดำเนินงานโครงการที่น่าสนใจคือผลการดำเนินงานผ่านภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานีกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือและดำเนินงานผ่านทีมนิเทศก์ที่ประกอบด้วยผู้บริหาร คณาจารย์ และศึกษานิเทศก์ฝึกกำลังการทำงานร่วมกันพัฒนาครูผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นับเป็นแนวทางการพัฒนาเชิงระบบแนวใหม่ที่สานงานประจำกับโครงการความร่วมมืออย่างเป็นระบบเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งเน้นการนิเทศแบบเป็นกัลยาณมิตร ดังเช่นงานวิจัยของสุภาวรรณ ฤกษ์กำลัง (2564) เรื่อง การพัฒนาระบบการออกแบบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ที่พบว่า การพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และความถูกต้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเป็นระบบที่ช่วยให้ครูและสมาชิกในเครือข่าย มีการรับรู้และเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง โดยมีจุดเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียนมีความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการเรียนรู้ นำมาสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประสานความร่วมมือระหว่างกัน และให้ความเคารพความแตกต่างในการทำงานร่วมกัน ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ตลอดจนแบ่งปันบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาสู่แนวทางที่ดีที่สุด การแลกเปลี่ยนแนวคิด วิธีการประสบการณ์ และความสำเร็จ ตลอดจนยอมรับการนิเทศก์และชี้แนะในการปฏิบัติงานในบรรยากาศที่เป็นมิตรและการให้ข้อมูลป้อนกลับที่มีประสิทธิภาพ (Effective Feedback) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการวางแผนแนวทางในการต่อยอดการพัฒนาได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและพัฒนาครู ควรนำผลการวิจัยนี้ไปกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการพัฒนาครูทั้งระบบอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม ดังนี้

1.1 สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรมีแผนงานการกำกับติดตามผลการพัฒนาครูต่อเนื่องจากระยะเข้าสู่วิชาชีพในเวลา 5-10 ปี หรือกำหนดแผนงานการพัฒนาครูต่อเนื่องในการให้ทุนการศึกษาและการพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้น

1.2 คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ควรนำแนวปฏิบัติที่ดีจากการดำเนินงานโครงการนี้ไปบูรณาการกับการพัฒนานักศึกษาครูหรือการพัฒนาให้ครูในโครงการเป็นครูที่เลี้ยงต้นแบบของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกทั้งระบบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความสามารถในการสอนของครูในแต่ละด้านทั้งความสามารถด้านเนื้อหา และด้านการบูรณาการ TPACK+CLIL+CBL+PBL โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถในการบูรณาการ CLIL

เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). *เสวนาหัวข้อ “Lessons Learned จากโครงการครูคืนถิ่น บทเรียนจากประสบการณ์การจัดการเรียนการสอนในยุคดิจิทัล” วันที่ 15 กรกฎาคม 2563 live สด โครงการ EDUcoworking ประจำสัปดาห์. (ออนไลน์) (อ้างเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567).* จาก <https://www.edu.chula.ac.th/node/1386>
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. (2566). *เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบการเรียนรู้บูรณาการ TPACK+CLIL+CBL+PBL โครงการพัฒนาครูตามโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะเข้าสู่วิชาชีพ รุ่นบรรจุปี 2565.* อุบลราชธานี: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2560). *หลักสูตรการพัฒนาครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ระยะการเข้าสู่วิชาชีพ (Induction Period) รุ่นปี พ.ศ. 2560 เครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- นิติธร เถาว์รินทร์ ปิยาพัชญ์ นิธิศักรานนท์ อภิญญา สุขช่วย กฤติน ชันละ และปริญา ปรีพทุม. (2566). “ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่าง TPACK+CLIL+CBL+PBL ตามภูมิปัญญา “ยลยิ่นถิ่นเทียนธรรม งามล้ำวัฒนธรรมวิถี 231 ปี อุบลราชธานี อุ่งเฮืองเมืองธรรม” ในการประชุมวิชาการระดับชาติศรีโคตรบูรณศึกษา ครั้งที่ 3 “เขตต์โขงนครา ภูมิธรรม ภูมิปัญญา เพื่อการพัฒนานวัตกรรม และเศรษฐกิจ BCG” วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 จัดโดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศิรินันท์ พงษ์แสนพันธ์. (2564). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการฐานชุมชน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการรู้วิทยาศาสตร์ เรื่องโลกและทรัพยากรธรรมชาติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.* วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุภาวรรณ ฤกษ์กำลัง. (2564). การพัฒนาระบบการออกแบบการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโครงการผลิตครูเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. 15(1), 30-43.